

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.5/28.208931>

Інна СТРАЖНИКОВА,
 orcid.org/0000-0001-5921-6197

доктор педагогічних наук,
 професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика
 Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
 (Івано-Франківськ, Україна) zavina@email.ua

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ М. В. КОЖОКАР, О. О. ЦИБАНЮК,
 Ю. Ю. МОСЕЙЧУКА, Я. Б. ЗОРІЯ, Ю. О. УШЕНКА, Я. П. ГАЛАНА,
 А. В. КОШУРИ «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ
 ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ НА БУКОВИНІ»¹**

Реформування освіти – один із шляхів якісного розвитку і оновлення держави. Тому у процесі розвитку суспільства накопичення практичного досвіду і наукових знань у різних галузях, зокрема й у галузі фізичної підготовки людини до життєдіяльності, складаються дві взаємопов'язані системи заходів, спрямовані на вирішення питань про фізичне виховання: система фізичних вправ і методів їх застосування, тобто педагогічний процес, спрямований на зміну у потрібному напрямі фізичних можливостей людини, і система організаційних заходів, що визначають та регламентують розвиток фізичного виховання в країні, суспільстві. Проте форми організації, засоби і методи, принципи у соціально-організаційній і педагогічній системах можуть бути неоднаковими.

Фізичне виховання є цілісним процесом, у якому розвиток (у біологічному розумінні) поєднується з розумовою освітою і вихованням: моральним, естетичним, патріотичним тощо. Процес освоєння нового здійснюється у спеціальній взаємодії вчителя та учня. Під час протікання процесу усвідомлено або неусвідомлено у спілкуванні з товаришами, вчителем, під час виконання та засвоєння вправ здійснюється освоєння нових знань, умінь, навичок, а також самовдосконалення людини. Домінуюча дія того або іншого фактора зумовлюється об'єктивними закономірностями психічної адаптації. Педагогічний процес фізичного виховання має загалом два напрями: напрям задоволення неусвідомлених і усвідомлених потреб людини та освітньо-виховний напрям. Критеріями ефективності процесу є ступінь вирішення оздоровчих, освітніх і виховних завдань, економічної, моральної орієнтованості.

¹ Кожокар М. В., Цибанюк О. О., Мосейчук Ю. Ю., Зорій Я. Б., Ушенко Ю. О., Галан Я. П., Кошура А. В. Організаційно-педагогічні засади фізичного виховання дітей та молоді на Буковині : монографія. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2019. 235 с.

Ці питання висвітлюються у монографії «Організаційно-педагогічні засади фізичного виховання дітей та молоді на Буковині», аналізуються організаційно-педагогічні, теоретичні та методичні аспекти фізичного виховання дітей та молоді Буковини в різні історичні періоди. В цьому виданні узагальнено наукові підходи до характеристики методів і форм фізичного виховання в закладах освіти краю, зокрема школах та Чернівецькому університеті. Також розглянуто нормативно-правову базу забезпечення фізичного виховання в краї, проаналізовано систему освіти як адресат його впровадження; наголошено на цінності історичного досвіду регіону у фізичному вихованні підростаючого покоління. Авторами виокремлена характеристика концептуальних основ фізичної культури та фізичного виховання як базису формування сучасного студента, схарактеризовано систему підготовки фахівців галузі: учителів фізичної культури, тренерів та інструкторів для громадських товариств. Адаже про ефективність системи фізичного виховання в країні або регіоні можна судити за сукупністю таких показників: 1. Ступінь усвідомлення ролі та місця фізичного виховання у житті людей і суспільства (ідеали, цілі, завдання, принципи). 2. Кількість, якість і доступність для населення спортивних споруд та інвентарю. 3. Ступінь проникнення ФВ у життя та побут населення (відсоток людей, які займаються ФВ і спортом). 4. Рівень наукових знань та кількість кваліфікованих кадрів. 5. Стан соціальної організації фізичного виховання населення (платне, безкоштовне). 6. Стан здоров'я, фізичного розвитку та фізичної підготовленості населення.

Отже, зміни, що відбуваються під впливом фізичного виховання у процесі дії на організм людини спеціальними засобами, зумовлені однією з основних об'єктивних закономірностей життєдіяльності живих організмів – здатністю до адап-

тації – оптимальною пристосувальною зміною функціонування за рахунок саморегулювання. У процесі накопичувальної адаптації відбувається й саморозвиток організму, підвищення його функціональних спроможностей. А за своїм характером фізичне виховання є процесом, спрямованим на підвищення або підтримування на певному заданому рівні функціональних спроможностей організму за рахунок певної системи впливу, тобто є керованим процесом. Тому за своєю суттю фізичне виховання являє собою процес управління адаптивним функціонуванням організму здорової людини, а отже, мета і завдання цього процесу зумовлюються потребами окремих особистостей, демографічних і соціальних груп та суспільства загалом.

Позитивним вважаємо вивчення авторами різноманітних джерел, яке засвідчило, що проблеми організації та змісту фізичної підготовки учнів різних вікових категорій та різних типів навчальних закладів завжди викликали увагу науковців з історії України, педагогіки, фізкультури і спорту, медицини та інших наук. Тому автори, проаналізувавши спадщину минулого та сучасного століть, встановили, що серед широкого кола питань,

які потребують додаткового наукового опрацювання, найбільш вагомими є обґрунтування форм і методів організації фізичної підготовки учнів початкової школи, але для цього необхідно у ЗВО на відповідному рівні підготувати вчителів фізичної культури й тренерів.

Рецензоване видання складається з п'яти розділів, у яких автори торкаються проблем Європейських тенденцій організації фізичного виховання школярів, виховної діяльності українських студентських спілок Чернівецького університету, в окремих студентських корпораціях, реалізації досвіду діяльності фізкультурно-спортивних організацій буковинського регіону австро-угорського періоду тощо.

Монографія стане в пригоді та буде цікава науковцям, викладачам, аспірантам, студентам, а також усім, хто цікавиться актуальними проблемами формування культури здоров'я, адже фахівець з фізичного виховання та спорту повинен володіти високою загальною культурою, високою моральною, правовою та естетичною вихованістю, мати добрий художній смак, знання літератури, мистецтва, поезії, образотворчого мистецтва і зі сфери фізичної культури.